

Pasivno slušanje glazbe u predškolskoj dobi

Klarić, Iva

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:500602>

Rights / Prava: [Attribution-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-22**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

IVA KLARIĆ
ZAVRŠNI RAD

**PASIVNO SLUŠANJE GLAZBE U
PREDŠKOLSKOJ DOBI**

Zagreb, rujan 2019.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(Zagreb)

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Iva Klarić

TEMA ZAVRŠNOG RADA: Pasivno slušanje glazbe u predškolskoj dobi

MENTOR: Josipa Kraljić, v. pred.

Zagreb, rujan 2019.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	1
SAŽETAK	2
SUMMARY	3
1. UVOD	4
2. GLAZBENI ODGOJ U PREDŠKOLSKOJ DOBI	5
2.1. Vrste glazbenih aktivnosti u vrtiću	5
2.1.1. Igre s pjevanjem	6
2.1.2. Obrada pjesme	6
2.1.3. Obrada brojalice	6
2.2. Organizacija i načini rada	7
2.2.1. Uloga i kompetencije odgojitelja	8
3. UTJECAJ GLAZBE	10
3.1. Fiziološke funkcije	11
3.2. Kognitivne funkcije	12
3.3. Psihomotorika	13
3.4. Raspoloženje i emocije	14
4. SLUŠANJE GLAZBE	15
4.1. Aktivno slušanje glazbe	16
4.2. Pasivno slušanje glazbe	18
4.2.1. Glazbena terapija	19
4.2.2. Primjeri skladbi za pasivno slušanje u dječjem vrtiću	21
5. ZAKLJUČAK	23
6. LITERATURA	24

SAŽETAK

Glazba na čovjeka oduvijek djeluje terapijski, a kod predškolske djece ima osobit učinak. Glazba omogućava osjećaj pripadnosti, razumijevanja samoga sebe i kroz nju djeca mogu doživjeti vlastiti uspjeh što zasigurno omogućava pozitivan razvoj djeteta. Danas postoje brojna istraživanja kojima se dokazao pozitivan učinak glazbe na mnoge aspekte čovjekova života. Stoga, dijete treba poticati na pravilan razvoj glazbene osjetljivosti i prepoznavanje kvalitetne umjetničke glazbe kako bi mu to pomoglo u razvoju cjelovite ličnosti. Počeci slušanja glazbe i upoznavanja s glazbom trebali bi biti pravilno i kvalitetno osmišljeni. Kompetencije odgojitelja su polazište za kvalitetno provođenje aktivnosti vezane uz glazbu i zvuk jer ono ipak treba biti planski osmišljeno i izvedeno iako postoji mjesta i za spontanost. Glazbene aktivnosti u predškolskim ustanovama se provode zbog glazbenih, psiholoških, ali i neglazbenih razloga poput prostornih i matematičkih sposobnosti ili čitanja i pisanja.

Namjera je ovog rada prikazati utjecaj pasivnog slušanja glazbe na dijete predškolske dobi. Fokus je na prikazivanju utjecaja pasivnog slušanja glazbe na kognitivno, psihomotoričko i emocionalno funkcioniranje djeteta predškolske dobi. Osim toga rad govori o općem utjecaju glazbe i glazbenih aktivnosti na djecu predškolske dobi te o ulozi odgojitelja u procesu upoznavanja djece s glazbom. Kroz upoznavanje različite literature u kojima se spominju glazbene aktivnosti i načini rada u odgojnoj skupini, neke ideje i metode su objedinjene i sažete u ovom radu. Koncentrirajući se na pasivno slušanje glazbe zaključeno je da je potrebno detaljnije proučiti utjecaje različitih skladbi na funkcioniranje djeteta kada se te skladbe nude kao pozadinska glazba.

Ključne riječi: glazba, slušanje glazbe, predškolsko dijete, odgojitelj, glazbene aktivnosti

SUMMARY

Music has always had a therapeutic effect on humans, and it has a special effect on preschoolers. Music provides a sense of belonging, understanding of oneself and through music children can experience their own success which certainly enables the positive development. Today there are numerous studies that have proven the positive impact of music on many aspects of a person's life. Therefore, the child should be encouraged to properly develop musical sensitivity and to recognize quality and art in music in order to help him or her develop a wholesome personality. The beginnings of listening to music and becoming familiar with music should be properly designed. Educators' competences are the starting point for good music activities, nevertheless it must be designed and executed well, although there is room for spontaneity. Music activities in preschools are performed for musical, psychological, but also non-musical reasons, such as spatial and mathematical, or reading and writing abilities.

The purpose of this paper is to show the impact of passive music listening on preschoolers. The focus is on presenting the impact of listening to music passively on the cognitive, psychomotor and emotional functioning of a preschooler. In addition, the paper discusses the general impact of music and music activities on preschool children and the role of educators in the process of introducing children to music. Through reading different kinds of literature that mentions music activities and ways of working in an educational group, some ideas and methods are combined and summarized in this paper. Concentrating on passive music listening, it was concluded that it is necessary to study in more detail the effects of different musical compositions on the functioning of the child when these compositions are offered as background music.

Key words: music, listening to music, preschooler, educator, music activities

1. UVOD

„Glazba je jezik tj. način komuniciranja, koji u procesu odgoja i obrazovanja treba ozbiljno shvaćati.“, (Slunjski, 2013: 64)

Glazba je umjetnost koja zauzima važno mjesto u društvu i svakodnevici čovjeka. Glazba prati čovjeka od prenatalnog doba, preko jaslica, vrtića, škole, fakulteta, posla te tako postaje dijelom njegova života. Iz tog razloga su upravo počeci slušanja glazbe presudni u formiranju djetetova glazbenog ukusa. Poticanjem djeteta na pravilan razvoj glazbene osjetljivosti i prepoznavanje kvalitetne umjetničke glazbe možemo pripomoći cjelokupnom emocionalno-duhovnom razvoju njegove ličnosti, ali i stvaranju socijalnih veza. Jedan od ciljeva glazbenih aktivnosti u predškolskim ustanovama estetski je odgoj, odnosno izgradnja harmonično razvijene ličnosti. Zbog toga odgojitelji moraju već kroz osnovno obrazovanje za svoju profesiju biti upoznati s glazbom, njenim elementima i načinom korištenja glazbe kako bi pripomogli dječjem razvoju. Kroz svoj rad s djecom trebali bi znati prilagoditi i odabrati glazbu, dužinu trajanja te način pristupa glazbi s obzirom na glazbene mogućnosti djece s kojima rade.

U ovom radu govorit će se o slušanju glazbe u predškolskoj dobi, koncentrirajući se posebno na pasivno slušanje glazbe. Nastojanje je uvidjeti kakav utjecaj ima slušanje glazbe na kognitivno, psihomotoričko i emocionalno funkcioniranje djeteta predškolske dobi. Kako bi se obradila ova tema potrebno je upoznati se s načinima rada i aktivnostima koje se provode kao dio glazbenog odgoja u dječjim vrtićima, te ustvrditi kakav utjecaj na dječji razvoj imaju, ne samo aktivnosti slušanja glazbe, nego i ostale glazbene aktivnosti koje se provode u odgojnim skupinama.

2. GLAZBENI ODGOJ U PREDŠKOLSKOJ DOBI

Glazba obogaćuje i oplemenjuje život u predškolskoj ustanovi što predstavlja dio njezina kulturna identiteta. Glazbenim aktivnostima postiže se neprocjenjivo ozračje u dječjem vrtiću a ujedno se pozitivno utječe na cjelovit razvoj svakoga djeteta (*Miočić, 2012*). Djeca i odgojitelji u predškolskim ustanovama dio su društva i kulture u okviru koje međusobno djeluju jedni na druge te na taj način stvaraju kulturu odgojne ustanove (*Habuš Rončević, 2014*). Štoviše, nije bitan samo glazbeni odgoj u predškolskoj ustanovi, bitan je glazbeni odgoj i u roditeljskom domu, glazba potiče dječju kreativnost, a samim time utječe i na psihički i fizički razvoj djeteta (*Čudina-Obradović, 1990*). Glazba također potiče i divergentno mišljenje za koje je zadužena desna moždana hemisfera, a odlikuju ga fleksibilnost i apstraktnost.

Ono što glazba omogućuje djetetu; apstraktnost, divergentno mišljenje, cjelovit razvoj, sve su to sastavnice jedne od temeljnih vrijednosti Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, kreativnosti : „Vrtić djetetu osigurava raznovrsne mogućnosti izražavanja i stvaralačke prerade vlastitih ideja, načina razumijevanja i doživljaja. U oblikovanju odgojno-obrazovnog procesa posebno se cijeni i potiče razvoj divergentnog mišljenja djeteta, i to u svim vrstama aktivnosti, područjima učenja i komunikaciji.“ (*Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*)

2.1.Vrste glazbenih aktivnosti u vrtiću

U vrtiću način vođenja određenog programa koji vodi do realizacije određenih sadržaja, nazivamo aktivnost. Za tu aktivnost odgojitelj se treba prethodno pripremiti kako bi djeci pružio odabrani sadržaj. Aktivnost ne služe razmatranju slobodne igre djece, nego je ona vođena igra u kojoj je odgojitelj voditelj igre, on nudi načine na koje bi cilj igre mogao biti ostvaren. Kako aktivnosti mogu započeti i voditi odgojitelji, tako to mogu činiti i djeca. Poželjno je da djeca žele preuzeti inicijativu, postavljati pitanja, odgovarati na pitanja drugih te samim time voditi aktivnost (*Gospodnetić, 2015*).

2.1.1. Igre s pjevanjem

Igre s pjevanjem dječje su pjesme koje su produkt igre. Igre s pjevanje u sebi sadrže glazbeni i plesni izričaj.

Iako je svaka dječja aktivnost igra, igra s pjevanjem se razlikuje od drugih aktivnost jer stvaratelji ove igre su djeca, dok za druge aktivnosti način igre treba osmisliti odgojitelj. Za igre s pjevanjem nije potreban metodički postupak kao u drugim glazbenim aktivnostima u vrtiću, igre s pjevanjem već imaju svoja pravila te se najčešće igraju na otvorenom (*Gospodnetić, 2015*).

2.1.2. Obrada pjesme

Pjesme za djecu i dječje pjesme ne podrazumijevaju iste pjesme u svome repertoaru. Pjesme za djecu pisane i stvarane su od odraslih za djecu kako bi ih djeca pjevala ili slušala. Dok su dječje pjesme, većinom narodne dječje pjesme, stvorila djeca.

Pjesma se može obraditi uz pokret, aplikacije i udaraljke. Prilikom obrade pjesme treba obratiti pažnju na melodiju, ritam, metar, tekst, tempo, dinamiku, karakter pjesme te glazbeni oblik (*Gospodnetić, 2015*).

2.1.3. Obrada brojalice

Prema *Gospodnetić* brojalice je vrsta ritmičnog govora koju stvaraju uglavnom sama djeca i služi im za razbrojavanje prije neke druge igre.

Brojalice se ubraja u vrstu glazbe jer ima svoj glazbeni oblik, ritam i sve ostale glazbene elemente osim melodije.

Brojalice djeca većinom nauče jedna od drugih, starija djeca uče mlađu, braća i sestre jedni druge. Također brojalice djeca mogu naučiti i od odraslih, u većini slučajeva to su brojalice nastale od poezije raznih pjesnika, te iste brojalice su djeci prenijeli ili učitelji ili odgojitelji (*Gospodnetić, 2015*).

2.2. Organizacija i načini rada

Kao i kod svih ostalih aktivnosti u vrtiću, i pri glazbenoj aktivnosti organizacija je jako bitna. Jako bitno je osmisliti prostor, kod odabira oblika aktivnosti odgojitelj unaprijed treba isplanirati u kojem će se prostoru odvijati aktivnost. U sobi dnevnog boravka potrebno je osigurati dovoljno mjesta kako bi se djeca mogla kretati, a u slučaju organizacije aktivnosti u dvorištu vrtića treba biti spreman na improvizaciju, vremenske neprilike nisu uvijek predvidljive

Odgojitelj koji već neko vrijeme radi s djecom, zna koliko mu je vremena potrebno za pripremanje, odnosno organizaciju glazbene aktivnosti u odgojnoj skupini. Za uspješno izvođenje aktivnosti potrebno je izabrati temu, analizirati izabrano, uvježbati metar i ritam, uvježbati sviranje i pjevanje te biti spreman na improvizaciju (*Gospodnetić, 2015*).

Odgojitelj sudjeluje u glazbenim aktivnostima djece kao posrednik, stvarajući materijalno-prostorne preduvjete za njihovo odvijanje. Posebnu pozornost usmjerava uređenju, smještaju i opremi glazbenog centra u sobi dnevnog boravka. Kvalitetno opremljen glazbeni centar omogućuje djeci aktivno bavljenje glazbom te višu razinu samostalnosti i suradničkog realiziranja glazbenih aktivnosti. Pri tome je važno glazbeni centar opskrbiti raznim instrumentima i glazbalima kako bi se omogućilo uključivanje i sudjelovanje djece različitih glazbenih sposobnosti. S obzirom na to da se u glazbenom centru odvijaju tzv. bučne aktivnosti, valja ga smjestiti u dijelu sobe u kojemu su i ostali bučniji centri, npr. centar građenja i sl. (*Habuš Rončević, 2014*).

Kada se govori o načinu rada govori se o frontalnom, grupnom i individualnom obliku rada. Frontalni oblik rada omogućuje brzo prenošenje informacija na veći broj djece i odgojitelj je u ulozi voditelja aktivnosti. Grupni oblik rada omogućuje djeci rad u manjim grupama, odgojitelj je i dalje voditelj aktivnosti no na suptilniji način. Individualni oblik rada omogućuje odgojitelju da se u potpunosti posveti jednom djetetu, no ovakvim načinom rada se gubi na vremenu, odnosno, odgojitelj nije u mogućnosti sa svakim djetetom raditi individualno, te se individualni oblik rada primjenjuje ukoliko odgojitelj primijeti veće probleme kod djeteta pri izvođenju neke aktivnosti.

2.2.1. Uloga i kompetencije odgojitelja

Odgojitelj posjeduje mnoge kompetencije, ali možemo reći da je temeljna kompetencija dobrog odgojitelja, kompetencija za učenje odnosno otvorenost, spremnost i sposobnost na cjeloživotno učenje. Odgojitelj treba biti spreman na konstantno profesionalno napredovanje, treba biti otvoren za nove spoznaje te na trajno usavršavanje. U današnjem vremenu ima mnogo izazova i društvenih zahtjeva u dječjem okruženju te to dovodi do potrebe za redovitim propitivanjem kompetencija odgojitelja te prilagođavanje novim situacijama (*Habuš Rončević, 2014*).

Moderni pogled na profesiju odgojitelja obuhvaća veliku količinu odgovornosti i aktivnosti u skladu s profesionalnom etikom. Odgojitelj treba biti svjestan svoje uloge, treba odgojni proces promatrati kao suradnički u odnosu na dijete, pripomagati mu u učenju i izgradnji identiteta, na kolege i sebe gledati kao timske igrače koji zajedno rade na ostvarivanju ciljeva koji pridonose kulturnom rastu društva te raditi i na samoj izgradnji svoje osobnosti i profesije (*Miočić, 2012*).

Obrazovanje se treba prilagoditi zahtjevima suvremenog kurikuluma, a teorijsko i praktično znanje trebaju biti izbalansirani. Dakle, obrazovani odgojitelj treba znati uskladiti svoje intelektualne sposobnosti s odgojnom akcijom i biti kritički intelektualac i reflektivni praktičar (*Miočić, 2012*).

Određene vrijednosti kao što su uvažavanje individualiteta djeteta, tolerancije, slobode djeteta i razvoj njegove odgovornosti treba uvrstiti u rad s djecom, a one kao što su stroga poslušnost i udovoljavanje odraslima postupno stavljati sa strane. U ovom se smislu od odgojitelja traži da bude reflektivni praktičar, da kroz svoj rad s djecom upoznaje djecu i okolinu i prilagodi svoj rad njihovim potrebama, a djeci je jedna od glavnih potreba kreativno izražavanje na različite načine, bilo kroz glazbu, crtanje, ples, glumu, modeliranje ili neku drugu umjetnost (*Slunjski, 2008*).

Prema silabusu kolegija Učiteljskog fakulteta u Zagrebu koji pripremaju odgojitelje na provođenje glazbenog odgoja u vrtiću navode se kompetencije koje se stječu studiranjem, odnosno koje bi svaki odgojitelj trebao imati nakon završenog preddiplomskog studija Rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Te kompetencije su:

- Sposobnost čitanja notnog teksta glazbenom abecedom
- Sposobnost čitanja glazbenog ritma
- Sposobnost prepoznavanja tonaliteta i mjere
- Sposobnost pjevanja dječjih pjesmica uz ishodavanje metra i pljeskanje ritma
- Sposobnost prepoznavanja i uočavanja glazbenih elemenata dječje pjesme
- Sposobnost prepoznavanja glazbenih primjera iz literature za slušanje
- Vještina pjevanja dječjih pjesama
- Vještina sviranja dječjih pjesama
- Pravilan izgovor brojalica uz pljeskanje metra i ritma
- Vještina sviranja dječjeg instrumentarija
- Sposobnost odabira prikladnih skladbi za provođenje aktivnosti slušanja glazbe
- Sposobnost koordinacije plesa i pokreta uz glazbu
- Sposobnost provođenja svih vrsta glazbenih aktivnosti u vrtiću (Igre s pjevanjem, usvajanje pjesme, usvajanje brojalice, aktivno slušanje glazbe i poticanje dječjeg glazbenog stvaralaštva)
- Sposobnost razvoja i integracije različitih kurikularnih područja u praktičnom radu s djecom

Dakle, kada bi ukratko opisali navedene kompetencije, rekli bi da odgojitelj nakon završenog predškolskog studija stječe dovoljno kompetencija koje bi ga osvijestile o važnosti glazbenog odgoja za kulturu vrtića. Prema navedenim, on stječe kompetenciju za osvještavanje vlastitih kapaciteta te mogućnost razvitka istih i nakon studiranja.

Nakon studija odgojitelj bi trebao kontinuirano raditi na osobnim kompetencijama, ali i glazbenim. Tijekom svog rada trebao bi znati uvidjeti svoje nedostatke u glazbenim znanjima i vještinama te ih se riješiti kontinuiranim radom na sebi, odnosno cjeloživotnim učenjem. Također, odgojitelj bi trebao znati iskoristiti glazbu tako da

pomaže djeci u njihovu osobnom razvoju, ali i u radu s roditeljima. Na taj način glazba bi bila uključena u svakodnevne aktivnosti djece, a cjeloživotno učenje o glazbi ne bi bilo strano ni odgojiteljima ni djeci (*Miočić, 2012*).

3. UTJECAJ GLAZBE

Glazba je postala sastavni dio svakodnevice pa bi zbog njezine dobrobiti za pojedinca i njegovoga funkcioniranja u društvu kvalitetno glazbeno obrazovanje trebalo biti dostupno svima. Kada se govori o holističkom pristupu obrazovanju, govori se o tome kako tek svestrano obrazovano dijete može razviti sve svoje potencijale i ostvariti se pomoću odgojno-obrazovnog sustava. No, svi imaju urođenu sposobnost učenja bilo kakve glazbe iako se te sposobnosti međusobno razlikuju (*Levitin, 2006*). Iako postoje mnogi čimbenici koji imaju utjecaj na glazbeni razvoj pojedinca, svako dijete može postići neke aspekte glazbenoga obrazovanja (*Hallam, 2006*).

Prvih nekoliko godina života mozak djeteta prolazi kroz razdoblje ubrzanoga razvoja živčanoga sustava u kojem se neuronske veze stvaraju brže nego u bilo kojoj drugoj životnoj dobi. U srednjem djetinjstvu mozak počinje reducirati te veze zadržavajući samo najvažnije i one koje se najčešće koriste (*Levitin, 2006*). Upravo ta činjenica daje na odgovornost roditeljima, skrbnicima, odgojiteljima, učiteljima, odgojno-obrazovnom sustavu i obrazovnoj politici oblikovanje poticajne sredine koja će, pravovremeno, svakom djetetu omogućiti maksimalan razvoj.

3.1. Fiziološke funkcije

Glazbe utječe na mnoge fizikalne i kemijske promjene u organizmu, među kojima su promjene u otkucajima srca, promjene biokemijskih procesa, respiratornog sustava, krvnog tlaka, mišićne tenzije i tjelesne temperature. Više desetaka istraživanja pokazalo je da glazba utječe na srčani puls, što za posljedicu ima i ubrzano ili usporeno disanje, što je moguće izmjeriti respiratornim induktivnim pletizmografom, koji služi za mjerenje kardiovaskularne i respiratorne pulsacije. Premda većina studija ukazuje da stimulativna glazba dovodi do jačih reakcija u većini fizioloških mjerenja. Istraženo je kako se muškarcima snižava krvni tlak prilikom slušanje uzbudljive glazbe, a ženama se isti povisuje, što dokazuje da ista glazba ne utječe jednako na sve ljude; već samo zbog postojanja fizioloških razlika između žena i muškaraca vidljiva je jasna neistovjetnost utjecaja, a bitno je napomenuti to da određena glazba ne mora i ne može jednako negativno utjecati na svakog pojedinca, pogotovo ako se različitost promatra na puno više razina. Slično, smirujuća glazba ne ukazuje uvijek na smanjenje fizioloških reakcija. (*Juslin; Sloboda, 2001*).

Razlozi za navedene razlike možda su u vezi s različitim postupcima koji su primjenjivali u istraživačkim projektima i s činjenicom da se glazbu ponekad izjednačavalo s liječenjem, medicinskim ili zubarskim, što je možda povlačilo za sobom i povećana očekivanja izazivanja uzbuđenja. U nekim slučajevima, glazba je omogućila konstantno dugotrajno fiziološko uzbuđenje unatoč bolnom liječničkom tretmanu koji se primjenjivao. Pri istraživanju utjecaja smirujuće, polaganije glazbe na pojedinca, učinak se povećava u duljem vremenskom razdoblju. Premda slika nije sasvim jasna rezultati ispitivanja ukazuju na to da glazba utječe na fiziološko uzbuđivanje u očekivanom smjeru, odnosno uzbudljiva glazba povećava uzbuđenje, a lagana djeluje suprotno (*HDS ZAMP*).

Gledajući rezultate istraživanja može se zaključiti da što više dijete izlažemo smirenijoj glazbi, glazbi sporijeg tempa, dijete će biti smirenije, odnosno njegove fiziološke funkcije će se umiriti, otkucaji srca u minuti će biti manji te će ritam disanja biti sporiji.

3.2. Kognitivne funkcije

Svi su ljudi aktivno ili pasivno izloženi utjecaju glazbe, bili oni muzikalni ili ne. U ljudskom mozgu postoji razvijen neurološki sustav koji uključuje desetak mreža, a koji nam omogućuje razumijevanje glazbe na nama svojstven način.

Veza između glazbe i kognitivnoga funkcioniranja istraživala se kroz utjecaj glazbene obuke na poboljšanja u neglazbenim kognitivnim sposobnostima. Glazbena poduka ima efekt transfera na druga područja. Pozitivan transfer opisuje generalizaciju procesa ili strategiju koja olakšava i ubrzava učenje tj. kad nam prethodno iskustvo olakšava rješavanje novog problema. Takvi transferni učinci mogu biti jedinstveni za djecu koja su takvom podučavanju bila izložena duži vremenski period. Mnogi čimbenici utječu na jedinstvenost spomenutih transfera jer učenje glazbe uključuje duže periode usmjerene pozornosti i koncentracije, svakodnevno vježbanje, čitanje notnih zapisa, pamćenje glazbenih cjelina, učenje o različitim glazbenim strukturama, ovladavanje tehničkim vještinama i konvencionalno vođeno izražavanje emocija prilikom izvođenja. Ta kombinacija iskustava može imati pozitivan utjecaj na kognitivno funkcioniranje, posebno tijekom djetinjstva kada je mozak u velikoj mjeri plastičan i osjetljiv na utjecaj okoline (*Schellenberg, 2005*).

Svojstva procesa učenja glazbe koja mogu dovesti do dalekoga transfera glazbenoga znanja i vještina na druge kognitivne sposobnosti jesu pretvaranje vizualne informacije u motoričku aktivnost, pamćenje dugačkih pasaža u glazbi, učenje glazbenih struktura i pravila, učenje kako učiniti finu spektralnu i temporalnu diskriminaciju te učenje izvođenja finih pokreta objema rukama (*Norton i sur., 2005*). Učenje glazbe može promijeniti obrasce kortikalne organizacije (*Schellenberg 2001*). To pokazuje mogućnost poticanja plastičnosti mozga vježbom u ranom djetinjstvu i moglo bi se primijeniti u intervencijskim programima za djecu s razvojnim poremećajima. Nadalje, sugerira da su razlike u mozgu odraslih glazbenika u odnosu na neglazbenike rezultat intenzivnog glazbenog vježbanja, a ne posljedica glazbenih predispozicija (*Hyde i sur. 2009*).

Glazbene poduke su specifične jer se uče individualno ili u malim grupama što također može potaknuti neglazbene prednosti. Sva istraživanja pokazuju pozitivan efekt učenja glazbe na neglazbene sposobnosti kao što su jezik, matematika, na razvoj finih motoričkih vještina i emocionalne osjetljivosti i izražajnosti (*Schellenberg, 2001*).

3.3. Psihomotorika

Dosadašnja istraživanja ograničena su malim brojem studija i malim brojem ispitanika u uzorku. Iako dostupni rezultati pokazuju uzlazni trend u psihomotornom razvoju male, predškolske i školske djece kao odraz pozitivnoga učinka glazbenoga obrazovanja. Većina spoznaja odnosi se na psihomotorni razvoj u ranom djetinjstvu i kod predškolske djece. Nekoliko istraživanja kojima je cilj bio otkrivanje načina na koji glazbeni stimulansi i učenje glazbe utječu na psihomotorni razvoj djece otkrila su kako su djeca koja su u razdoblju ranog djetinjstva uključivana u glazbene aktivnosti demonstrirala lakoću pokreta, bolju motoričku koordinaciju te bolju vokalizaciju glazbenih obrazaca u odnosu na onu koja nisu bila obuhvaćena glazbenim programom. Istraživanja koja proučavaju unapređenje perceptivno-motoričkoga razvoja kod djece predškolske dobi pokazuju primjetna poboljšanja u motoričkim i jezičnim aspektima te u perceptivno-motoričkim izvođenjima kod one djece koja su imala integrirane tjelesne i glazbene aktivnosti.

Glazbene i tjelesne aktivnosti poboljšavaju razvoj ritamskih sposobnosti pri izvođenju motoričkih vještina. Autori su ritamsku sposobnost definirali kao sposobnost promatranja, kontroliranja i diferenciranja ritma pokreta prema zahtjevima okruženja u određeno vrijeme, što omogućuje brzo motoričko prilagođavanje djeteta u nepredvidivom okruženju i osigurava uspješnost u motoričkom izvođenju (*Zachopoulou i sur., 2004*).

Učenje sviranja instrumenta podrazumijeva usavršavanje fine motoričke vještine i utoliko poboljšava psihomotorne vještine kod djece.

Govor, kao dio psihomotorike, također ubire plodove glazbenoga odgoja. U vrednotama govornog jezika osjećamo nedjeljivu povezanost između glazbenih i jezičnih elemenata. Osnovne strukturalne sastavnice govora su intonacija, ritam, intenzitet, napetost i vrijeme za pauzu. Te sastavnice povezane su s tijelom koje stvara govorne glasove kao rezultat pokreta. Bez pokreta nema zvuka. (*Guberina, 1952*).

Prije nego što počne govoriti dijete mora usvojiti niz znanja i vještina, a društvo mu mora osigurati poticajnu okolinu. Jedno od najboljih sredstava za razvoj govora su dječje brojalice zbog ritma koji njima dominira, strukture koja se lako percipira i pamti

te karaktera koji uključuje pravila. One su bliske i prirodne djeci i djeca ih rado izgovaraju, nerijetko smišljajući nove.

Osim brojlica razvoju govora pogoduju i glazbene igre koje su usko vezane uz pokret. Govor, ritam i pokret čine neodvojivu cjelinu kad govorimo o usvajanju jezika. Razina razvoja govora u djece izravno ovisi o stupnju formiranosti finih pokreta prstiju ruku. Kratke, ritmične pjesmice, koje se prate pokretima prstiju, ruku i tijela, pružaju vrlo dobru stimulaciju za razvoj govora te tako posredno utječu i na razvoj cjelovite ličnosti djeteta. (*Velički, 2006*).

3.4. Raspoloženje i emocije

Značajke glazbe koja potiče različito raspoloženje ovise o tri glavne dimenzije na crti zadovoljstvo-nezadovoljstvo, uzbuđenje-neuzbuđenje i dominantnost-podložnost. Postoje neki pokazatelji da se glazbene oznake dura i mola mogu povezati s radošću odnosno tugom, da brži, odsječeni ritmovi više pobuđuju agresivne i žestoke osjećaje, a tečniji, blaži ritmovi radosne, vesele osjećaje (*HDS ZAMP*).

Također postoje pokazatelji da glazba može utjecati na naše raspoloženje i osjećaje bilo da nam se glazba koju slušamo sviđa ili ne. U jednom je ispitivanju najdraža vrsta glazbe ispitanika smanjila njihov osjećaj napetosti dok su fiziološke reakcije bile izražajnije za vrijeme slušanja uzbuđljive glazbe, bez obzira na to da li se ona slušateljima sviđala. Sličan rezultat otkriven je kod djece koja su dobila pismeni zadatak. Premda su djeca uživala pišući uz uzbuđljivu glazbu u pozadini, izvedba im je bila bolja kada su slušali tihu i klasičnu glazbu (*HDS ZAMP*).

Nedavno provedena istraživanja o specifičnim dobrobitima pjevanja za zdravlje kod odraslih, a isti pozitivni ishodi mogu se odnositi i na djecu. Pozitivni ishodi uključuju: psihofizičku relaksaciju i popuštanje psihofizičke napetosti; emocionalno oslobađanje i redukciju osjećaja stresa; osjećaj sreće, pozitivno raspoloženje, osjećaje radosti i ushićenja; osjećaj veće osobne, emocionalne i psihofizičke dobrobiti; povećanje uzbuđenja i energije; stimulaciju kognitivnih kapaciteta – pozornosti, koncentracije,

pamćenja i učenja; povećanje osjećaja samopouzdanja i samopoštovanja; osjećaj terapijskoga djelovanja kod dugotrajnih psiholoških i socijalnih problema; uvježbavanje psihofizičkih sustava uključenih u psihofizički napor, pogotovo pluća; discipliniranje koštano-mišićnoga sustava usvajanjem dobre posture; uključenost u aktivnost koja je vrednovana kao važna, smislena i vrijedna te osjećaje svrhovitosti i motivacije (Hallam, 2006).

Emocije i raspoloženje imaju važno i zasluženno mjesto u učenju i obrazovanju. One stvaraju različita duševno-tjelesna stanja. Stoga možemo reći da je važno pridavati pažnju glazbi koji puštamo i pjevamo djeci.

4. SLUŠANJE GLAZBE

Glazba se upoznaje preko slušanja. To je osnovna aktivnost usmjerena na upoznavanje elemenata glazbenog izričaja i glazbe, razvoj brojnih glazbenih sposobnosti te glazbenog ukusa. Kako bi se sve pravilno odvijalo, potrebno je pravilno provoditi aktivnosti slušanja od početka organiziranog glazbenog odgoja kako bi djeca stekla naviku aktivnog slušanja i od najranijih dana se otvorili prema estetskim osobinama glazbe.

Kad se ljudi suoče s glazbenim zvucima, oni se brzo i automatski orijentiraju u glazbi. Čak i glazbeno neobrazovani slušatelji imaju izuzetnu sposobnost brzih prosudbi o glazbi iz vrlo kratkih primjera, poput određivanja glazbenog stila, izvođača, ritma, složenosti i emocionalnog utjecaja. Slušanje glazbe je aktivnost koju ljudi najčešće provode. Glazbu možemo čuti u svim javnim prostorima, glazba je u ljudima života prisutnija od hrane i pića. Prva pojava glazbe u javnom prijevozu, dućanima i sl. je bila planirana i pomno promišljena. Stručnjaci su sastavljali popise glazbenih djela koja bi se snimala na vrpce za određena prilike. Glazba mijenja našu percepciju prostora, ambijentalna glazba može u bolničkim prostorima i sobama ublažiti osjećaj tjeskobe i ograničenosti, također glazba pomaže smirenju kada je osoba u vremenskoj stisci ili prometnoj gužvi i sl. (Gospodnetić, 2015).

Velik dio populacije glazbu sluša dok obavlja neke druge radnje, najčešće je to pasivno slušanje. U svojim domovima, djeca su od strane roditelja ili skrbnika izložena raznim oblicima i vrijednostima glazbe stoga Gospodnetić kaže: „*Naviknemo*

li djecu na zvuk umjetničke glazbe, pomoći će im da i djela zabavne glazbe slušaju s donekle oblikovanim kriterijima vrednovanja.“ (Gospodnetić, 2015).

Ljudi uživaju slušati glazbu, iako nisu svjesni utjecaja glazbe. Samim slušanjem se ne možemo potpuno uskladiti s glazbom, pogotovo ako uz glazbu obavljamo neku drugu aktivnost te je tada slušanje pasivno. Tek kada glazbu slušamo aktivno, kada se prepustimo glazba u nama potiče tjelesne pokrete. Također djeca predškolske dobi najčešće plešu kada slušaju glazbu. Takvo slušanje glazbe je senzomotoričko, temelji se na činjenici da nijedan drugi čovjekov osjet ne prodire toliko duboko u ostala osjetna područja kao što se to događa dok slušamo glazbu: „*U senzomotoričko slušanje pripada i sklonost osobe da uz slušanu glazbu stvara određene motoričke asocijacije: glazba zvuči kao da je za ples, kao uspavanka, kao marš i sl.“ (Gospodnetić, 2015).*

4.1. Aktivno slušanje glazbe

Ljudi slušaju razne oblike i vrste glazbe, svako doba sa sobom donosi neki novi stil, kako u glazbi tako i u ostalim dijelovima društvenog i kulturnog života. No, nedvojbeno je da vrijeme pokazuje što je vrijedno, ono što je nekvalitetno pada u zaborav, ono kvalitetno i cijenjeno postaje „evergreen“. Zato djeci treba predstaviti glazbu kojoj je vrijeme potvrdilo vrijednost.

Djeca će lakše upoznati djelo koje slušamo ako to djelo ima pravilan oblik. Trebalo bi izbjegavati analitičko slušanje glazbe s djecom, no Gospodnetić kaže da djeca već na prvo slušanje mogu odrediti karakter glazbe, tempo i izvođače.

Pri aktivnom slušanju glazbe djecu možemo poticati da se kreću, možemo im pokazivati aplikacije, možemo ih poticati na likovno izražavanje, no pri slušanju ne koristimo instrumente i udaraljke. Ukoliko djeca počnu pljeskati slušajući glazbu, nećemo ih sprječavati , ali što se tiče udaraljki i instrumenata, bolje je da nisu na dohvat ruke djeci jer zvuk instrumenata bi odvrtao djecu od aktivnog slušanja glazbe koju smo odabrali za tu određenu aktivnost. (Gospodnetić, 2015).

Skladba koja je odabrana za aktivno slušanje ne smije biti preduga, ako je preduga djeca se neće moći koncentrirati na cijelu skladbu. Djeci treba emitirati minijature, ili iz duljih skladbi određene stavke koji nisu predugi (trajanje do 3 minute). Prednost se može dati plesnoj i življoj glazbi, ali ne isključivati ostale skladbe. Ponekad djeci treba polaganija glazba jer im tada ostatak tijela miruje dok se pokreću samo ruke. Za razliku od življe glazbe koja potiče trčanje, skakanje i pokrete cijelim tijelom. Potrebno je i paziti na različitost karaktera skladbi i izvođača koje puštamo djecu, da ne bi došlo do situacija u kojima djeca stalno slušaju sličnu glazbu.

Upravo je samo slušanje glazbe djeci najveća motivacija u području slušanja. Skladba se može verbalno najaviti prije slušanja kako bi se djeca zainteresirala, no ta verbalna motivacija treba biti svedena na minimum jer je glazba dovoljno snažna da zaokupi dijete. Gospodnetić kaže kako je čak i sam naslov skladbe nepotreban pri prvom slušanju: „*Cjelovit glazbeni doživljaj za dijete je kada ono nije opterećeno nikakvim izvanglazbenim pojavama, tako da je za prvo slušanje skladbe naslov suvišan i štetan za estetski doživljaj.*“

Djeci jednostavno treba dati da slušaju glazbu, prije nekog sljedećeg slušanja im reći nekoliko riječi, no prvenstveno treba djecu pustiti da uživaju slušajući istu skladbu više puta i dati im da slobodno plešu (*Gospodnetić, 2015*).

4.2. Pasivno slušanje glazbe

Kad govorimo o pasivnom slušanju glazbe, tada govorimo o pozadinskoj glazbi, koja se može čuti u raznim svakodnevnim situacijama; u trgovačkim centrima, kod kuće, do glazbe u automobilu.

Jasno je kako pasivno slušanje glazbe neće u svim situacijama imati jednak utjecaj na um u pitanju izražavanja emocija, kao što je to slučaj s aktivnim slušanjem, kod kojeg je pažnja usmjerena na glazbu, no upravo to pasivno slušanje može biti problematično, naročito ako se prakticira u situacijama kada je potrebna velika moždana aktivnost, primjerice prilikom upravljanja automobilom. Istraživanjima se također pokušava objasniti utjecaj pozadinske glazbe na funkciju memoriranja podataka, kako bi se dokazalo ima li ona pozitivan ili negativan utjecaj, drugim riječima ometa li proces učenja i zapamćivanja. Dokazano je da slušanjem vokalne glazbe za vrijeme učenja tekst koji se memorira nije integriran s tekstem pjesme, što može otežavati pamćenje. Upamćivanje podataka također ovisi o tome smatramo li glazbu neugodnom ili ugodnom, napadnom ili smirujućom. U principu, slušanje instrumentalne glazbe smirujućeg karaktera poboljšava memoriranje, dok je obrnuta situacija kod slušanja agresivne glazbe (*Nguyen; Tram, 2017*).

Ako glazbu promatramo sa stajališta da služi za opuštanje, tada bi se moglo zaključiti da je prodavači prisilno nameću potrošačima, kako bi stvorili opuštajuće okruženje i time naveli kupca da se osjeća lagodno te kako bi ga privoljeli da provede više vremena u prodavaonici i odluči kupiti neke proizvode koji mu možda i ne trebaju. Veću funkciju ima glazba upotrijebljena u filmovima, jer nadopunjava radnju na akustičkoj razini kako bi se auditivna osjetila sintetizirala s vizualnima. Time se postiže jači utisak na gledatelja, koji će brže osjetiti emociju zbog povezivanja osjetilnih receptora. Glazba ima moć stvoriti napete situacije pravilnim odabirom ritma, tempa, akorada ili melodije pjesme koja se rabi u filmovima čiji je cilj glazbom pobuditi osjećaje i empatiju kod gledatelja kako bi se poistovjetili sa situacijom u filmu. Druga svrha glazbe u filmu je da gledatelju pomogne okarakterizirati likove čiju glumu prate melodije, zahvaljujući kojima se može i predvidjeti radnja.

Kada govorimo o pasivnom slušanju glazbe u odgojnoj skupini, ono ima i odgojnu i obrazovnu dimenziju te nije ništa manje važno od aktivnog slušanja. Dapače, jednako je važno i ima jednak utjecaj na razvoj glazbenog ukusa i ostalih segmenata razvoja djetetove ličnosti. Radi navedenog i glazbeni primjeri namijenjeni pasivnom slušanju moraju biti promišljeno odabrani od strane odgojitelja.

Dok glazba svira, u pozadini života odgojno-obrazovne skupine, odgojitelj se ponaša prirodno i opušteno s djecom, ne pridajući direktnu pažnju glazbi. Glazbu možemo koristiti i u svrhu kulise dok pričamo priču, za vrijeme odigravanja igrokaza ili za vrijeme kinezioloških aktivnosti. Postoji i opasnost kod pretjeranog pasivnog slušanja glazbe. Opasnost se ogleda u sprječavanju spontanog pjevanja djece, koje je posebno karakteristično za djecu jasličke dobi. Kako bi spriječili oduzimanje prilike djeci za spontanim pjevanjem, pasivno slušanje glazbe moramo dozirati (*Gospodnetić, 2015*).

4.2.1. Glazbena terapija

Glazba djeluje na različite načine. S idejom da glazba pozitivno utječe na osobe s teškoćama u socijalnoj integraciji, danas se sve više počinje razvijati znanstvena disciplina pod nazivom glazbena terapija. Mnogi su uvidjeli prednosti glazbe i zaključili da se ono što nam glazba nudi može iskoristiti u pozitivne svrhe te se iz toga razvijaju različite teorije pomaganja ljudima glazbom, pa tako i djeci.

Jedna od definicija glazbene terapije bila bi: „*Glazbena terapija je upotreba organiziranih zvukova i glazbe koji razvijaju međusobnu povezanost između pacijenta i terapeuta podržavajući i osnažujući tjelesno, duševno, društveno i osjećajno zdravlje*“ (*Breitenfeld; Majsec Vrabanić, 2008*). Dakle, radi se o korištenju glazbe i njenih elemenata u svrhu pomaganja čovjeku, odnosno djetetu u onim područjima gdje je ono po prirodi zakinuto. Osoba koja provodi glazbenu terapiju je glazboterapeut.

Glazbenu terapiju možemo promatrati sa znanstvenog i terapijskog stajališta. Pomoću glazbene terapije istražuje se kompleksnost zvukova koji su u doticaju s čovjekom te se otkrivaju dijagnostički parametri tih zvukova i njihova primjena u terapiji. Kao terapijska disciplina njome se kroz upotrebu glazbe pokušava ostvariti i omogućiti komunikacija između terapeuta i pacijenta i kroz tu komunikaciju

osposobiti pacijenta za što bolje funkcioniranje te zadovoljiti njegove psihičke, fizičke, emocionalne i socijalne potrebe. Osim toga, glazbena terapija se koristi za poticanje senzorne osjetljivosti, kontrolu krvnog tlaka i srčane bolesti, jačanju imunog sustava, kod depresije, regulacije stresa i mišićne napetosti, kod antisocijalnih osoba, kod osoba s oštećenjem mozga, prije i poslije težih operativnih zahvata, kod osoba s autizmom i intelektualnim poteškoćama, ali isto tako i kod motoričkih i fizičkih poteškoća i općenito u poboljšanju kvalitete života (*Škrbina, 2013*). Dakle, postoji više pravaca u kojima glazbena terapija ide, a u radu s djecom najčešće se koristi s onom djecom koja imaju poteškoće u razvoju kao što su: ADHD, ADD i AD, s onima koja imaju intelektualnih problema, problema s imunološkim sustavom, problema sa sluhom, vidom, govorno-glasovnom komunikacijom, koja imaju loše razvijen lokomotorni sustav, oštećenje središnjeg i perifernog živčanog sustava te oštećenje mišićnog sistema. Kroz odgojno obrazovne procese glazbenom terapijom se utječe na smanjenje osjećaja boli i tjeskobe i na povećanje osjećaja opuštenosti, ugone i sreće što izravno utječe na mentalno zdravlje odgajnika (*Sučić, 2016*).

Govoreći o pasivnoj glazbi, najčešća metoda s kojom se susrećemo u vrtićima i odgajanju djece je pozadinska glazba. Radi se o načinu slušanja glazbe koja svojim karakterom pojačava intenzitet trenutne situacije na način da prostor ispunjava ugodom ili neugodom. Pozadinska glazba ne smije ometati aktivnost pojedinca, već nesvjesno djelovati na njega i biti potpora primarnoj situaciji. Stoga je potrebno paziti na stupanj glasnoće i primjerenost ove glazbe. U odgojnim skupinama je to najčešće opuštajuća i motivirajuća glazba. Prilikom odabira glazbe važan je individualan pristup, ali poželjno je da se koristi instrumentalna, a ne vokalna glazba jer vokalna može ometati. Želimo li djecu zainteresirati i obratiti im pozornost na glazbu, trebali bi se izmjenjivati vremenski intervali između tišine i glazbe. Prilikom izmjene tišine i glazbe, djeca lakše primijete ljepotu zvuka. Ovakav način korištenja glazbe ispunjava prostor, povezuje osobe u tom prostoru – djecu s drugom djecom, ali i s odgojiteljima, roditeljima, stimulira sudjelovanje u aktivnostima i interakciji s drugima, smanjuje stres i povećava toleranciju na frustracije, poboljšava usredotočenost na sadržaje i koncentraciju, njome se realnost transformira u manje nepoznatu i ugodnu (*Sučić, 2016*).

4.2.2. Primjeri skladbi za pasivno slušanje u dječjem vrtiću

„Ne mora baš svako slušanje biti aktivno, koncentrirano, namjerno i pažljivo. Kada bi se u vrtiću, u vrijeme kada se djeca igraju, umjesto raznoraznih problematičnih vrsta glazbe čula odgovarajuća umjetnička glazba, to bi već mnogo značilo u privikavanju na zvuk koji u suvremenom glazbenom radijskom i TV kaosu djeci zvuči neobično pa i antipatično.“ (Rakijaš, 1967: 76)

Poželjno je u određenim situacijama prilagoditi glazbu situaciji u kojoj se nalazimo, odnosno potrebama te iste situacije. Primjerice glazba se može koristiti kao sredstvo u razvoju govornih vještina, svaki govorni obrazac posjeduje vlastiti ritam i melodiju, te se sastoji od zvučnih valova. Stoga glazba se može koristiti kao kulisa pri vježbama za razvijanje materinskog ili bilo kojeg drugog stranog jezika ili kao kulisa kod pričanja priča. Također glazba se može iskoristiti kao pomoć pri koncentriranju, opuštanju, smirenju, motivaciji i stimulaciji. (Jackson, 2009).

U nastavku slijede neki od primjera skladbi koje se mogu puštati kao pozadinska glazba u dječjem vrtiću.

Skladbe koje je prikladno puštati pri dolasku i odlasku djece iz vrtića:

- Antonio Vivaldi: „Četiri godišnja doba – Proljeće“
- George Frideric Handel: „Water Music“ (vodena glazba)
- Wolfgang Amadeus Mozart: „Mala noćna muzika – 3. stavak“
- Ludwig van Beethoven: „9. simfonija“
- Petar Iljič Čajkovski: „Ples šećerne vile“

Skladbe koje je prikladno puštati prilikom pospremanja sobe dnevnog boravka:

- Nikolai Rimsky-Korsakov: „Bumbarov let“
- Wolfgang Amadeus Mozart: „Mala noćna muzika – 1. stavak“
- P.I. Čajkovski: „Valcer“ iz baleta *Labuđe jezero*
- John Williams: „Star wars theme“
- Robert Schuman: „Divlji jahač“

Skladbe koje je prikladno puštati prilikom uspavlivanja djece:

- Samuel Barber: „*Adagio za gudače*“
- Frederic Chopin: „*Nocturne, op.9, no.2*“
- Ludwig van Beethoven: „*Za Elizu*“
- Franz Schubert: „*Ave Maria*“
- Camille Saint-Saens: „*Karnevala Životinja – Labud*“

Skladbe koje je prikladno puštati prilikom buđenja djece:

- Edvard Grieg: "*Peer Gynt - Morning Mood*" (*Jutro*)
- Johann Strauss: „*Na lijepom plavom Dunavu*“
- Henry Purcell: „*Rondeau*“
- Johann Sebastian Bach: „*5. Brandenburški koncert u D-duru*“
- Frederic Chopin: „*Prelude, op.28, no.15*“

Odgojitelji bi trebali paziti na izbor glazbe u svim trenucima rada s djecom, što ne znači da u svim spomenutim situacijama mora svirati klasična glazba. Međutim i u drugim vrstama glazbe postoji kvalitetna glazba, kao i ona koja svakako ne produhovljuje ljude stoga puštanje glazbe u odgojnim skupinama treba shvatiti ozbiljno i pripaziti na ono što se nudi djeci (*Gospodnetić, 2015*).

5. ZAKLJUČAK

Glazba je društveni fenomen kojem nije jednostavno pristupiti iz samo jedne teoretske perspektive. Glazba danas postaje način izražavanja i komunikacije. Kroz glazbu i ostale umjetnosti, dijete pronalazi način za izražavanje svoje kreativnosti i mašte što je jako bitno u današnjem svijetu s obzirom na to da su djeca okružena stvarima koja im se serviraju već gotova, u kojima oni nemaju prostora za istraživanje svoje kreativnosti. Osim toga, glazba ima utjecaja u stvaranju socijalnih kontakata, neurološkom razvoju, razvijanju emocija, razvijanju apstraktnog mišljenja, itd. Ukratko, glazba ima utjecaj u razvijanju cjelovite ličnosti.

O utjecaju glazbe na čovjeka, pa tako i na dijete napisano je puno radova i izdane su mnoge knjige, tako da je nedvojbeno da glazba ima velik utjecaj na ljude. Zanimljivo je da se jako malo tih radova i knjiga bavi pasivnim slušanjem glazbe. Mnogi stručnjaci rade na stvaranju popisa skladbi koje su primjenjive u određenim prilikama, stoga ova tema nije potpuno zanemarena te će u budućnosti vjerojatno biti više istražena. Potrebno je detaljnije proučiti utjecaje različitih skladbi na funkcioniranje djeteta kada se te skladbe nude kao pozadinska glazba.

6. LITERATURA

- Breitenfeld, B., Majsec Vrabanić, V. (2008), *Paedomusicoterapia: kako pomoći djeci glazbom?*. Zagreb : Udruga za promicanje različitosti, umjetničkog izražavanja, kreativnosti i edukacije djece i mladeži "Ruke" 3
- Čudina-Obradović, M. (1991) *Nadarenost: razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*, Zagreb: Školska knjiga
- Gospodnetić, H. (2015), *Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima*, Zagreb: Mali professor
- Guberina, P. (1952), *Zvuk i pokret u jeziku*, Zagreb: Matica hrvatska
- Habuš Rončević, S. (2014), *Neke suvremene uloge odgojitelja u glazbenom odgoju djece rane i predškolske dobi*, Magistra Jadertina, 9 (1): 179-187.
- Hallam, S. (2006.). *Music psychology in education*, London: Institute of education, University of London
- HDS ZAMP, *Moć glazbe* (web izbor)
https://www.zamp.hr/uploads/documents/korisnici/ZAMP_brosura_Moc_glazbe.pdf
- Jackson, Nina (2009.), *Mala knjiga glazbe za učionicu*, Ostvarenje d.o.o.
- Juslin, Patrick; Sloboda, John A. (2001), *Music and Emotion: Theory, Research, Applications*, Oxford: Oxford University Press
- Levitin, D. J. (2006.). *This is your brain on music: The science of human obsession*, New York: Plume (Penguin)
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH (2014), *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*, Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH
- Miočić, M. (2012), *Kultura predškolske ustanove u svjetlu glazbenih kompetencija odgojitelja*, Magistra Iadertina, 7 (1): 73-87.
- Nguyen T.; Grahn J. A. (2017), *Mind Your Music: The Effects of Music-Induced Mood and Arousal Across Different Memory Tasks*, Psychomusicology: Music, Mind, and Brain vol. 27, no. 2
- Norton, A., Winner, E., Cronin, K., Overy, K., Lee, D. J. i Schlaug, G. (2005.). *Are there preexisting neural, cognitive, or motoric markers for musical ability?* Brain and Cognition, 59, 124-134

- Rakijaš, B. (1967.) *Osnove muzičke kulture*, Školska knjiga, Zagreb, 76
- Schellenberg, E. G. (2001.), *Music and nonmusical abilities*, Annals of the New York Academy of Sciences 930, 355-371
- Schellenberg, E. G. (2005.), *Music and cognitive abilities*, *Current Directions in Psychological Science*, 14 (6), 317-320
- Slunjski, E. (2013), *Kako djetetu pomoći da... (p)ostane kreativno i da se izražava jezikom umjetnosti: Priručnik za roditelje, odgojitelje i učitelje*, Zagreb: Element
- Sučić, G. (2016), *Razvojni integrirani kurikulum u umjetničkim područjima*, Split: Filozofski fakultet u Splitu.
- Škrbina, D. (2013), *Art terapija i kreativnost*, Zagreb: Veble commerce
- Velički, D. (2006), *Ritam i pokret u ranom učenju njemačkog jezika*, *Metodika*, vol. 7, no. 13
- Zachopoulou, E., Tsapakidou, A. i Derri, V. (2004.), *The effects of a developmentally appropriate music and movement program on motor performance*, *Early Childhood Research Quarterly*, 19(4), 631-642

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Iva Klarić, s punom odgovornošću izjavljujem da sam završni rad izradila samostalno, služeći se navedenim izvorima podataka i uz stručno vodstvo mentorice Josipe Kraljić, v. pred.

Potpis
